

In deze leereenheid staat het volgende kenmerkende aspect centraal:

Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen (3000 voor Chr. - 500 na Chr.)

- 7. de verspreiding van de Grieks-Romeinse cultuur en de confrontatie met de Germaanse cultuur;
- 8. het christendom in het Romeinse Rijk: van verboden tot enig toegestane godsdienst.

Deze leereenheid bestaat uit verschillende leeractiviteiten. Deze kun je zelfstandig uitwerken. Jouw docent zal je voorzien van een deadline om deze leeractiviteiten af te ronden. In de regel zal dit op dezelfde dag zijn als waarop je bent begonnen aan deze leereenheid.

Indien je leerling bent op het Olympus College, en les hebt van Bor, kun je er ook voor kiezen om de alternatieve leeractiviteit uit te werken die je op de laatste pagina van deze leereenheid vindt.

De vraag die in deze leereenheid centraal staat is:

Waarom viel het Romeinse Rijk uiteindelijk uit elkaar?

Na het uitwerken van de leeractiviteiten uit deze leereenheid kun je:

- uitleggen met welke problemen het Romeinse Rijk op den duur te maken kreeg en op welke manier de Romeinse heersers deze problemen probeerde op te lossen.
 - in hoofdlijnen beschrijven op welke manier er uiteindelijk een einde kwam aan het West-Romeinse Rijk.
 - beschrijven hoe het verder ging met het Oost-Romeinse Rijk.
 - voorbeelden noemen van dingen die wij nu nog gebruiken van de Romeinen.
- EN
- heb jij je verder bekwamd in het aanleren van historische vaardigheden en principes van historisch denken (historische geletterdheid).

Romulus Augustulus wordt gezien als de laatste keizer van het West-Romeinse Rijk. In 476 n.C. werd hij afgezet door de Germaanse hoofdmans Odoaker.

0:34

Leeractiviteit 1: Beluister de onderstaande startinformatie. Hierin wordt het kenmerkende aspect dat centraal staat kort toegelicht.

1:33

Leeractiviteit 2 (basiskennis): hoewel 476 n.C. in het algemeen wordt gezien als het einde van het West-Romeinse Rijk begonnen de problemen voor de Romeinen al veel eerder. Bekijk eerst de Clipphanger hiernaast. Daarin wordt in vogelvlucht duidelijk gemaakt hoe er een einde kwam aan het Romeinse Rijk. Beantwoord na het kijken van deze Clipphanger de onderstaande vragen. Deze worden automatisch nagekeken, dus maak ze net zo vaak tot je ze allemaal goed hebt.

De val van het Romeinse Rijk (Clipphanger)

1. Het huidige Nederland behoorde maar deels tot het Romeinse Rijk. Langs welke rivier liep de Romeinse 'limes' (= grens)?

[Dashed box for answer]

2. Het Romeinse Rijk was rond 117 n.C. op zijn grootst. Trajanus was toen de keizer van het Romeinse Rijk. Hij bestuurde het rijk vanuit de hoofdstad. Welke stad wordt hier bedoeld?

[Dashed box for answer]

3. De Romeinse keizer Constantijn de Grote stichtte een nieuwe hoofdstad. Wat was de naam van deze stad?

[Dashed box for answer]

4. Het Romeinse Rijk was erg groot geworden. Te groot! Daarom werd besloten om het Romeinse Rijk in twee rijken op te splitsen. In welk jaar werd deze splitsing definitief doorgevoerd?

[Dashed box for answer]

5. Het (West-) Romeinse Rijk kreeg steeds vaker te maken met binnenvallende stammen. In de Clipphanger worden de Franken en de Germanen genoemd. Deze volkeren hadden geen Romeins burgerrecht. Hoe noemden de Romeinen deze volkeren dus?

[Dashed box for answer]

6. Wat is de naam van de laatste keizer die het West-Romeinse Rijk heeft bestuurd?

[Dashed box for answer]

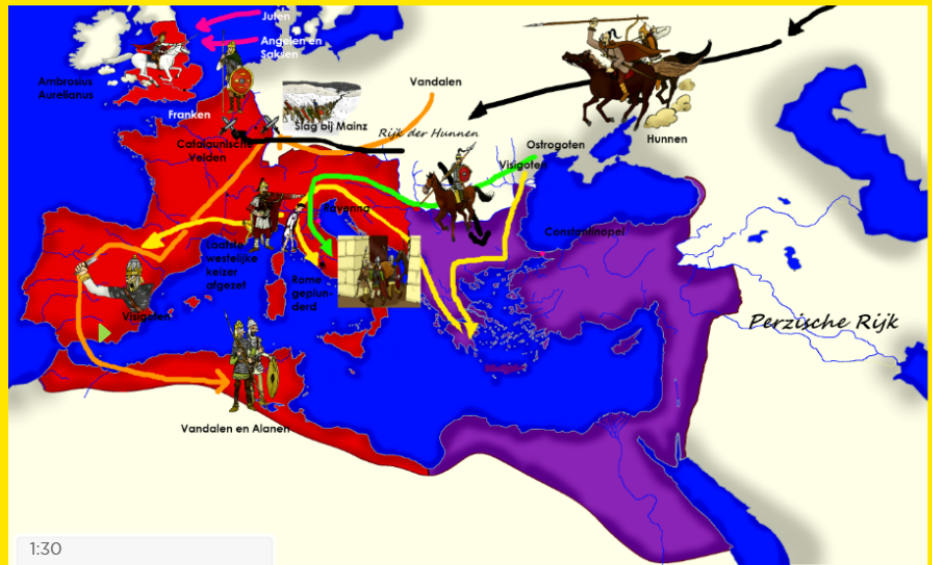
Assignment: OB-Oudheid-Ondergang Romeinse Rijk

0:15

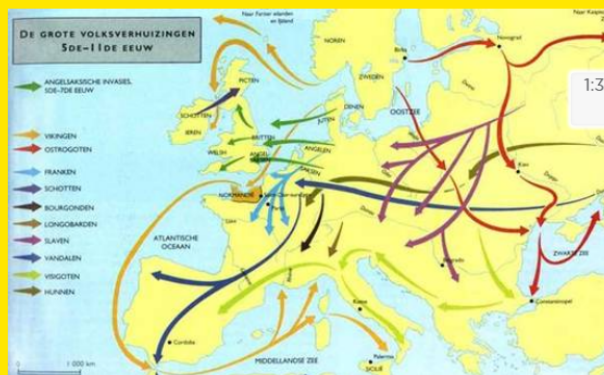
0:30

1:30

0:48

1:30

Maak (op de volgende pagina) een overzicht van de oorzaken van de val van het Romeinse Rijk. Zet daarna ook op een rijtje welke gevolgen het verdwijnen van het West-Romeinse Rijk had voor de inwoners van West-Europa. Gebruik de informatie die je op deze pagina hebt gekregen.

Oorzaken van de val van het Romeinse Rijk:

Gevolgen van de val van het (West-)Romeinse Rijk voor de bevolking van West-Europa:

Leeractiviteit 4 (ontwikkel historische geletterdheid): bestudeer de onderstaande schilderij van de Duitse kunstenaar Heinrich Leutemann. De titel van het schilderij luidt: "de plundering van Rome door de Vandalen". Dit schilderij werd ergens tussen 1860 en 1880 geschilderd. Dit schilderij verwijst naar de plundering van de Rome door de Vandalen, een groep barbaren die oorspronkelijk uit het oosten van Europa kwamen. Deze gebeurtenis vond plaats in 455 n.C.

Werk deze vragen uit. Wil jij je antwoorden laten checken door jouw docent? Gebruik dan de "please check" functie van Classkick. Heb je hulp nodig? Gebruik dan "please help" en stel je vraag zo precies mogelijk!

1. Gaat het hier om een primaire of een secundaire bron?

2. Beschrijf zo duidelijk mogelijk wat er op dit schilderij te zien is.

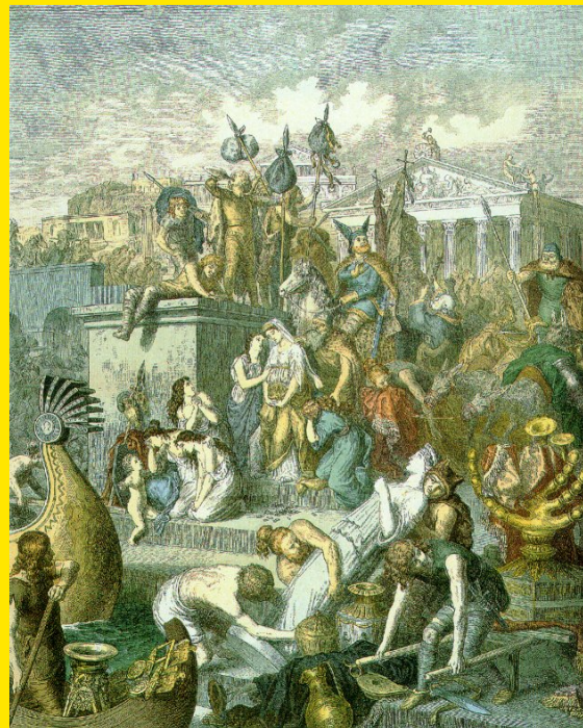
3. Welke emotie is zichtbaar bij de (Romeinse) vrouwen op de trap?

4. De barbaren, waaronder de Vandalen, worden vaak afgeschilderd als rondtrekkende roversbendes die een spoor van vernielingen achterlieten. Beschrijf één beeldelement in dit schilderij die bij dit beeld past.

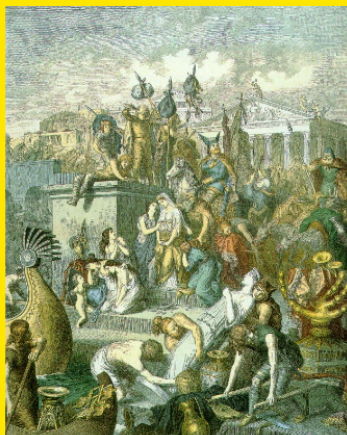

5. Beschrijf ook één beeldelement die niet bij dit traditionele beeld van barbaren past.

Leeractiviteit 5 (ontwikkelen van historische geletterdheid): de plundering van Rome door de Vandalen in 455 n.C. is door meerdere kunstenaars als onderwerp genomen. Hieronder zie je het schilderij van Leutemann nogmaals. Daarnaast is een schilderij te zien van een andere, onbekende kunstenaar. Beide schilderijen 'vertellen' het verhaal van de plundering van Rome door de Vandalen.

Vergelijk de beide schilderijen. Zoek naar overeenkomsten en verschillen. Werk de vraag uit die je onder de schilderijen vindt.

Geven beide kunstenaars hetzelfde beeld over de Vandalen? Licht je antwoord toe door te verwijzen naar beeldelementen in beide schilderijen:

[Meer weten over de Vandalen?](#)

[\(nog\) meer weten over de val van het Romeinse Rijk?](#)

Alternatieve leeractiviteit (alleen beschikbaar voor leerlingen die les hebben van Bor):

1. Beluister de startinformatie die je op de eerste pagina van deze leereenheid vindt (leeractiviteit 1). Hierin wordt het kenmerkende aspect dat in deze leereenheid centraal staat kort toegelicht.
2. Bestudeer daarna in je HB de pagina's die je hieronder ziet. Vul tijdens het lezen de onderstaande tabel in (neem deze over in je schrift):

Begrippen uit deze teksten (met een korte omschrijving van de betekenis!):	Historische gebeurtenissen die in deze teksten beschreven worden (geef een korte omschrijving van de gebeurtenis met een juist jaartal/ juiste jaartallen):	Historische personen die in deze teksten worden genoemd (geef de naam van de persoon en een korte uitleg waarom de betreffende persoon historisch significant (belangrijk) was:

Zit je in een mavo-havo klas? Gebruik dan paragraaf 3.4

Zit je in een havo-klas? Gebruik dan paragraaf 4.5

Zit je in een (havo-)vwo-klas? Gebruik dan paragraaf 4.5

3. Werk de onderstaande opgaven uit in je werkboek en kijk deze zorgvuldig na. Het nakijkmodel vind je op de website onder het overzicht met de leereenheden onder de juiste historische periode.

Zit je in een mavo-havo klas? opgave 6 op pag. 57 + opgave 14 tm 17 op pag. 63 + opgave 2 op pag. 66.

Zit je in een havo-klas? opgave 7 tm 9 op pag. 105 + opgave 18 tm 21 op pag. 113 + opgave 2 op pag. 118.

Zit je in een (havo-)vwo-klas? opgave 7 tm 9 op pag. 113 + opgave 20 tm 23 op pag. 121 + opgave 2 op pag. 126.

4. Formuleer nu een beschrijvende vraag, een verklarende vraag EN een waarderende vraag die met behulp van de paragraaf in je HB beantwoord zou kunnen worden. Werk daarna het antwoord op al deze vragen uit.

Klik hier wanneer je vergeten bent wat beschrijvend...

5. Maak een foto/ screenshot van jouw samengestelde tabel EN de uitgewerkte en nagekeken opgaven bij paragraaf. Plak deze foto's/ screenshots hieronder (gebruik zo nodig ook de laatste pagina van deze leereenheid).

6. Klik op het handje (rechtsboven) en kies 'please check'.

7. Heb je naar aanleiding van deze leereenheid vragen over de leerstof? Kies dan opnieuw het handje en selecteer 'please help'. Typ dan jouw vraag/ vragen in het chatscherm. Jouw docent voorziet je zo snel mogelijk van feedback! Log op een later moment nog eens in om deze feedback te lezen of te beluisteren.

Klik hier voor het overzicht van alle leereenheden van Bor

